

jejíž vydobytí mu bylo klientem svěřeno. Prohlášení postupní dal si podepsati 11. prosince 1928 opětovně, ač mu bylo známo, že klientovi nebylo tehdy ještě na útratách nic přisouzeno. Byly totiž rozsudkem prvního soudu C 17/28 útraty obou stran navzájem zrušeny. Na postupu tom trvá žalobce, ač ví, že rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 24. ledna 1930 č. j. Rv I 615/29 byla jeho klientu na útratách přisouzena celkem jen polovice útrat 1.691 Kč, takže k úhradě druhé polovice útrat 1.691 Kč byla žalobci oním postupem postoupena celá původně zažalovaná pohledávka 4.209 Kč. Že nastalo po ukončení sporu vyúčtování útrat mezi žalobcem a B-em, nebylo v řízení před prvním soudem předneseno, pokud pak to vyšlo na jevo v řízení odvolacím při důkazu slyšením stran, nelze k tomu hleděti, jednak, že to nebylo žalobcem předneseno, jednak že jest to novota, k níž podle § 482 c. ř. s. nelze hleděti. Kdyby takový postup měl býti prohlášen za účinný, vedla by se rozepře ve druhé a v třetí stolici jakož i exekuce E 426/28 jen pro útraty advokáta, nikoli v zájmu jeho klienta, který nemohl již na výsledku sporu a exekuce míti zájem, nemaje již co pobírat. To se však právě přiči zřejmému úmyslu zákonodárcovu, proto právě prohlašuje zákon postup pohledávky ve sporu jsoucí ve prospěch právního zastupce za nicotný a nemorální. Při tom ovšem jest nerozhodno, že spor byl i na dále veden pode jménem Josefa B-a; ve skutečnosti byl to ve druhé a třetí stolici spor jakož i exekuce žalobcova. Rovněž jest nerozhodno, jak velký byl palmární a expensní účet advokátův, neboť to v době postupu, která jest jediné rozhodnou, nebylo ještě známo, a mimo to zákon v té příčině nerozeznává a zakazuje naprosto každé postoupení věci, která jest předmětem rozepře, advokátovi, jemuž bylo vedení rozepře svěřeno. Odporuje tedy postup sporné pohledávky Josefa B-a proti Leopoldu L-ovi ve výši 4.209 Kč ze dne 3. listopadu a 11. prosince 1928 na žalobce předpisu § 879 č. 2 obč. zák. a jest nicotný. Žalobci nepřísluší proto pohledávka 4.209 Kč, která by činila nepřipustnou exekuci povolenou žalovanému proti Josefu B-ovi k vydobytí jeho pohledávky na pohledávku Josefa B-a 4.209 Kč proti Leopoldu L-ovi a není proto odůvodněn žalobcův odpor proti exekuci té podle § 37 ex. ř.

Čís. 11563.

Slovem »stav« nerozumí se v § 505 obč. zák. stav rodinný, nýbrž příslušnost k určité ze tříd, na které bylo občanstvo rozvrstveno v době vydání obecného občanského zákoníka. Na změnu nastalou ožením nevztahuje se omezující ustanovení § 506 obč. zák.

Je-li výměnkáři jako výměnek určena určitá místnost výhradně pro něho, může jako hlava rodiny vzíti k sobě i manželku. Odkázala-li zůstavitelka svému manželu do smrti bydlení ve svém domě nevyslovivši přání, by se manžel po druhé neoženil, a neustanovila-li nic o odkazu pro případ jeho sňatku, neodkázala mu byt jen pro případ jeho vdovství, nýbrž bez ohledu k tomu, zda se podruhé ožení, čili nic.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 549/32.)

Zůstavitelka uložila v závěti dědicům, svým dětem, by zřídily jejímu manželu v domě, jehož nabudou po ní dědictvím, doživotní a bezplatný byt a by se o pozůstalého manžela staraly. Když se pozůstalý manžel napotom oženil a druhá jeho manželka sdílela s ním byt v domě dětí zůstavitelčiných, domáhaly se děti na pozůstalém manželu, by bylo uznáno právem, že žalovaný není oprávněn míti ve svém bytě svou druhou manželku, že jest povinen ji z bytu odstraniti a jí přístup do něho nedovoliti. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Ze závěti vyplývá, že zůstavitelka chtěla zříditi manželu právo bytu jen pro jeho osobu. Právo bytu zřízené manželu v závěti nelze jakožto osobní služebnost rozšiřovati nad potřebu, jež tu byla v době zřízení práva (§§ 506, 521, 848 obč. zák.). Správně tudíž soud prvé stolice zdůraznil, že podle § 506 obč. zák. pozdější změny ve stavu oprávněného nedávají mu nárok na rozšířenější užívání. Námitka žalovaného, že byl nucen se znovu oženiti, by našel u manželky péči, již mu děti odpíraly, není právně závažná, ježto žalobci jsou povinni konati žalovanému služby a žalovaný může tento nárok uplatňovati proti žalobcům sporem.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje dovolatel ve výkladu závěti Kateřiny V-ové pokud jí byl dovolateli odkázán doživotní a bezplatný byt v domě čp. 1341. Soud dovolací schvaluje názor odvolacího soudu, že k výkladu posledního pořízení stačí úplně písemná závěť, v níž notář jen šíře rozvinul vůli zůstavitelky před ním projevenou, že odkazuje svému manželu byt a zaopatření. Účel odkazu tohoto jest mezi stranami nesporný: měly jím býti zajištěny žalovanému, jenž nemá majetku a jest pokročilejšího věku, do jeho smrti byt a živobytí. Jde tudíž o zřízení výměnku, jak i strany uznávají, nazývajíce byt, o nějž jde, bytem výměnkářským. Jak by bývala zůstavitelka pořídila, kdyby byla pomýšlela na případnou novou ženitbu svého manžela, vymyká se zjišťování, poněvadž žádná ze stran ani netvrdí, že zůstavitelka uvažovala o podobné možnosti a zejména že se vyslovila, že se žalovaný ženiti nesmí, a v případě sňatku že nemá práva vzíti do výměnkářské světnice svou druhou manželku. Jest proto vyložiti její vůli podle § 914 obč. zák. a, ježto jde v podstatě o užívání bytu, i podle §§ 484, 505 a 506 obč. zák. Podle těchto předpisů může dovolatel užívati bytu podle své potřeby hledě k svému stavu, své živnosti a své domácnosti podle času, kdy bylo užívání povoleno. Slovem »stav« nerozumí se stav rodinný, jak mylně za to mají nižší soudy, nýbrž příslušnost k určité z tříd, na které bylo občanstvo rozvrstveno v době vydání obecného občanského zákoníka. Změnu nastalou sňatkem jest zahrnouti pod změnu v domácnosti. Kdežto o změně ve stavu a v živnosti ustanovuje § 506 obč. zák., že pro ni nesmí oprávněný užívání rozšířiti, nezná zákon tohoto omezení při změně v domácnosti. Pokud jde o výměnek, zastáván jest názor, ježž přejímá soud dovolací, že, je-li výměnkáři jako výměnek určena určitá místnost výhradně pro něho, může jako hlava rodiny k sobě vzíti i manželku (Ehrenzweig: Obligace str. 569). V souzeném

případě zůstavitelka Kateřina V-ová, chtějíc zabezpečiti svému muži do smrti bydlení ve svém domě, odkázala mu bezplatný a doživotní byt. Zůstavitelka nevyslovila přání, by se její manžel po druhé neoženil, a také neustanovila nic o odkazu pro případ jeho sňatku. Z toho jest vyvoditi, že mu neodkázala byt jen pro případ jeho vdovství, nýbrž bez ohledu na to, zda se po druhé ožení, čili nic. Rozhodl-li se žalovaný pro druhý sňatek, jest podle § 91 obč. zák. povinen manželce opatřiti byt a manželka jest povinna podle §§ 91 a 92 obč. zák. následovati svého manžela do jeho bytu a vésti mu domácnost; oběma pak manželům ukládá § 44 obč. zák., by pospolu žili a vzájemně si pomáhali. Poněvadž žalovanému jest určena jako výměnek určitá místnost, může jí užívati podle své potřeby, do níž spadá i vedení domácnosti manželkou. Tím nejsou žalobci nikterak stíženi, poněvadž, i kdyby žalovaný bydlel ve svém bytě sám, vylučoval by i tak žalobce z jakéhokoliv užívání výměnkářské světnice. Z druhé části odkazu žalovaného, v níž jest pamtováno na jeho zaopatření a ošetřování, nelze vyvoditi nic pro závěr, že byt byl žalovanému odkázán jen pro dobu vdovství, nýbrž plyne z toho jen tolik, že žalobci jsou povinni veškeré tam uvedené zaopatření a péči žalovanému poskytovat, ačť v předpokladu, že a pokud to bude od nich žádati, a že zůstavitelce záleželo jen na tom, by byl její manžel z jejího majetku do smrti vším zaopatřen. Chová-li se manželka k žalobcům urážlivě, nemá to s výkonem oprávnění žalovaného nic společného.

Čís. 11564.

Oprávněný ke služebnosti bytu nemůže byt nebo jeho užívání postoupiti jiným osobám, ani svým příbuzným.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv I 625/32.)

Majitelka domu domáhala se vyklizení bytu na manželích Josefu a Anně M-ových, ježto obývají byt bez právního důvodu. Žalovaní namítli, že jim bylo užívání bytu postoupeno manžely Richardem a Marií M-ovými, jejich příbuznými, jimž příslušela k bytu služebnost bydlení. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Nesporno jest, že jde o právo bydlení, jež jest posuzovati jako právo užívací. Řídí se tudíž všeobecně rozsah práva ustanovením §§ 504—507 obč. zák. Ustanovení o rozsahu tom bylo však předpisem § 521 obč. zák., kterýmž byla služebnost bytu zvlášť upravena, rozšířeno potud, že vynecháním slova »pouze« v § 504 obč. zák. právo bydlení jako právo užívací není omezeno na osobu oprávněného. Naopak jest pro jeho rozsah směrodatnou potřeba, kterouž jest posouditi podle poměrů případu. Vždy bude však nutno předpokládati, že oprávněná osoba sama užívá práva bydlení, a že tedy jde o to, zda a pokud smí i jiné osoby u sebe nechat bydleti. Nikterak však není vzhledem k podstatě práva obývacího přípustno, by oprávněná osoba vůbec přenechala byt jiné osobě, poněvadž by to odporovalo podstatě služebnosti. Podle § 507 obč. zák. takové právo nesmí býti na jiného přeneseno, z čehož se jasně podává, že napadený rozsudek i po právní stránce